

Östgötaspel

Östergötlands spelmansförbund
www.ostgotaspel.se

Styrelsens ordförande:
Christer Samuelsson
ordforande@ostgotaspel.se

Nr 1 2024, årgång 24

Ansvarig utgivare:
Christer Samuelsson
Redaktör: Helen Eriksson
redaktor@ostgotaspel.se

Det händer att jag hittar bilder på Ivar med andra "spelmän".

Den här bilden kan vara från Hultet eller Folkparken i Norrköping på 20-talets slut eller början av 30-talet, där pappa poserar med Gösta Krön.

Av av allt att döma uppträdde de ihop en tid. Gösta Krön blev med tiden konsertmästare i Orkesterföreningen och fortsatte sin karriär i Stockholm. Krön var dessutom kompositör till bl.a. musiken till "spelmansfilmen" "Driver dagg, faller regn" (efter en roman) 1946. Ivar såg filmen med dottern Ingrid, som manades att se på "de vackra björkarna" i stället för på kärleksakterna! Huvudrollen som spelmannen Jon spelas av Alf Kjellin och den kvinnliga rollen av Mai Zetterling. Filmen finns säkert på någon play-tjänst bland SF-filmer?

Hälsningar Per Arne Hultqvist

INNEHÅLL

ÖSF
Styrelse och funktionärer

sida

2
2

ÖSF NYTT
Årsmöte inbjudan
Folkmusikdag

2
2
2

Ordförandehälsning.

3

UFO-stämma

3

INTERVJU MED RIKSSPELMÄN 4-5
Magnus Larsson berättar

NUMRETS LÅT 6

RAPPORTER 7
Knytkalaset 7
Klockrike kapell 7

KALENDARIUM 8
Manusstopp 8

STYRELSE FÖR ÖSTERGÖTLANDS SPELMANSFÖRBUND.

Ordförande: Christer Samuelsson, tel. 070-4471479, [ordforande\(at\)ostgotaspel.se](mailto:ordforande(at)ostgotaspel.se)
Sekreterare: Knut Eriksson, tel. 0762-700318, [sekreterare\(at\)ostgotaspel.se](mailto:sekreterare(at)ostgotaspel.se).
Kassör: Ingrid Karlsson, tel. 0707-740665, [kassor\(at\)ostgotaspel.se](mailto:kassor(at)ostgotaspel.se)
Ledamöter: Stefan Öberg, [stefan\(at\)ostgotaspel.se](mailto:stefan(at)ostgotaspel.se); Claes-Göran Olson, [klasse\(at\)ostgotaspel.se](mailto:klasse(at)ostgotaspel.se)
Suppleanter: Evalill Grönberg, Annika Vikström, Rebecka Lindvall och Katja Bergvall ungdomsrepresentanter

ÖVRIGA FUNKTIONÄRER bl.a.:

Spelledare: Isabell Svärdmalm, [spelledare\(at\)ostgotaspel.se](mailto:spelledare(at)ostgotaspel.se)
Medlemsärenden: Ingrid Karlsson (f.d. Ährlin.) tel. 0707-740665, [medlem\(at\)ostgotaspel.se](mailto:medlem(at)ostgotaspel.se)
Arkiv, notbibliotek, försäljning: Hans Norberg, tel. 0703-742584, [arkivarie\(at\)ostgotaspel.se](mailto:arkivarie(at)ostgotaspel.se)
Hemsidesansvarig: Hans Norberg, [webb\(at\)ostgotaspel.se](mailto:webb(at)ostgotaspel.se)
Östgötaspels redaktion: Helen Eriksson, [redaktor\(at\)ostgotaspel.se](mailto:redaktor(at)ostgotaspel.se), tel. 070-5417872
Hans Norberg, tel. 0703-742584

ÖSF NYTT

Årsmöte 2024

Söndagen 3 mars 10.00-14.00

Folkungagilletts lokaler Landerydgården, Bokhagsvägen 10, 589 43 Linköping

Program

kl. 10.00-10.45 Konsert med Claes-Göran Olson

kl. 10.45-11.15 Fika

kl. 11.15-12.45 Årsmöte

kl. 12.45 Allspel

OBS! Med tanke på att ordna med fika anmäl dig gärna till sekreteraren på mejl: sekreterare@ostgotaspel.se

Folkmusikdag med elever på Lunnevads folkmusiklinje lördagen den 16 mars 2024
Lunnevads folkhögskola

Östergötlands Spelmansförbund tillsammans med elever från folkmusiklinjen på Lunnevad bjuder in till en inspirationsdag för ungdomar och särskilt välkomna är de ungdomar som tidigare år varit på lägret i Rimforsa.

Tipsa gärna ungdomar i din närhet om denna dag, det kommer bli en toppendag!

Plats: Lunnevads folkhögskola 1, 583 92 Vikingstad (ligger mellan Vikingstad och Mantorp)

Dag och tid: lördagen den 16 mars kl. 10-16

Mat och fika: ta med egen matsäck och egen frukt/fika

Ansvarig ledare denna dag på Lunnevads folkhögskola är Per Eckerbom (folkmusiker och bitr rektor på skolan).

Kostnad 0 kronor för medlem i ÖSF- ej medlem 160 kronor.

Anmälan och mer info: ordforande@ostgotaspel.se senast 29 februari!

Ordförandehälsning:

Nu är våren snart här, vilket kanske många längtar efter. När Vasaloppets bästa åkare redan har åkt hälften av de nio milen till Mora så håller vi vårt årsmöte i spelmansförbundet - söndagen den 3 mars på Landerydgården i Linköping. Om du inte deltar i Vasaloppet så kom till årsmötet!

Se närmare program i tidningen.

Vad händer i förbundet under 2024? Året startade med en mycket trevlig spel- och danskväll på trettondagsafton i Norrköping, ett stort tack till arrangören Folklekarne. Vi planerar för att återuppta Linköpings spelmansstämma i höst.

En helgkurs i Borghamn i oktober finns också på agendan, så då har vi något att längta till när sommaren har passerat. Det blir säkert fler träffar under året som vi återkommer till.

Om tre år firar förbundet 100 år. Detta jubileum måste ju firas ordentligt! Styrelsen har redan börjat planera för jubiléet, men har du som medlem några idéer så skicka dem gärna till oss!

En tanke är att göra ett nytt nothäfte med östgötska låtar. Det finns många östgötska spelmän som har komponerat fina låtar och sådana kanske kan hamna i ett "100-års häfte"?

Själv har jag under de gångna veckorna varit fullt upptagen med att tillsammans med övriga spelmän i Klintetten spela in en ny CD. Det blir en blandning av äldre och nykomponerade låtar som passar bra att dansa till.

Jag önskar alla ett fint spelår och hoppas att vi ses på årsmötet.

*Christer
Samuelsson*

SPELMANSSTÄMMA I ÅKE

"UFO:S anda

Tranås Hembygdsgård

Logi finns på Vandrarhuset 50m bort.

Fredag 1 mars-Förstämma kl 18.00

Lördag 2 mars

Start kl 14.00 – sent

Fika och mat serveras

Lyssna till fin musik hela dagen!

Sång för alla!

Dansa om du vill!

Entré 50 kr - kaffe/dricka ingår

Unga och gamla ville Åke samla.

Med bälg och med stråke hedrar vi nu Åke!

VÄLKOMMEN!

Info: lisahellsten66@gmail.com

Intervjuserien med våra riksspelmän fortsätter:

Magnus Larsson - vem är DU?

Jag är uppvuxen i Valdemarsvik och föddes den 21 april 1986. Det lär ha varit snöstorm då! Jag gick grundskola i Valdemarsvik och läste sedan naturvetenskaplig linje på Nyströmska gymnasiet i Söderköping. Jag spelade fiol och piano på den kommunala musikskolan och spelade badminton två gånger i veckan. Efter det läste jag tre år till miljövetare vid Linköpings universitet, Campus Norrköping och jobbade extra i kassan i en matbutik i Söderköping för att slippa ta studielån. Direkt efter studierna började jag 2008 arbeta som miljöskyddsinspektör på kommunen i Valdemarsvik och senare i Söderköping. Spelsuget växte, hösten 2013 tog jag ledigt från jobbet läste folkmusik ett år för Pelle Björnlert på den nystartade folkmusiklinjen på Gamleby folkhögskola. Under tiden i Gamleby träffade jag min sambo Linnea och vi flyttade ihop. Sedan hösten 2016 jobbar jag, förutom som miljöskyddsinspektör, även på musikskolan i Valdemarsvik två dagar i veckan, främst med undervisning i fiol, piano och orkester. Efter några år i lägenhet så hittade jag och Linnea våren 2018 en avstyckad gård i Vångsten som ligger några minuter utanför Valdemarsvik. Där bor vi nu tillsammans med vår son Bertil som fyller två år i juni.

Vad gjorde att du började spela överhuvudtaget?

Hur kom det sig att du valde just detta instrument?

När mina föräldrar tyckte att jag skulle spela ett instrument så blev mitt val fiolen. Som åttaåring började jag spela fiol på kommunala musikskolan. Min mormors

mor, som själv spelat lite fiol, hade sin fiol hängande på väggen hemma. Hon pratade ofta om sin far som var framstående spelman i Havdhem på Gotland. Han hette Carl Hultqvist (1881-1966). Hans fiol blev senare min första fiol av fullstorlek. Redan då kände jag nog ett arv att förvalta, både i instrumentet och i att musicera vidare. Det blev en del botaniserande bland gotländska låtar till en början och det jag gillade med folklåtarna var att de kändes så självklara för instrumentet.

Musikintresset har hela tiden funnits parallellt med övriga utbildningar och jobb. Att spela musik tillsammans är en fantastisk kombination av samvaro och skapande. Under musikskoleåren spelade jag i orkester och har fortsatt med det och i andra grupper. I Valdemarsvik spelade jag i Valdemarsviks Musiksällskap fram tills orkestern lades ner 2006. Då började jag spela i Söderköpings Kammarorkester som fortfarande är aktiv. Samtidigt började jag spela i folkmusikgruppen Locktoner i Söderköping. Genom Bertil Hagander kom jag även i

kontakt med ett spelgäng som spelar låtar hos Pelle Björnlert, vilket har betytt mycket som inspiration, att hitta lokala låtar och reflektera över spelsätt, tradition och spel till dans. Jag strävar efter en luftig, varierad och framför allt dansant spelstil och lyssnar gärna till spelmän som Pelle Björnlert, Bengt Löfberg och Erik Pekka-

ri. Genom spelvännen Bertil Hagander blev jag även intresserad av att spela nyckelharpa och att reparera fioler. Jag skriver en del egna låtar, ofta i samband att någon släkting eller vän ska uppmärksammas.

Forts. Intervju

Hur uppstod idén att bli riksspelman?

Jag spelade upp första gången 2015 på Korrö och fick då bronsmärket. Jag spelade upp igen 2016 i Mora och då blev det diplom efter brons. Det dröjde några år innan jag 2022 spelade upp i Linköping och fick silvermärket och blev riksspelman. Då spelade jag på resonanssträngad fiol med förstämning AEae. Vid varje tillfälle har det varit med låtar från Östergötlands län, dvs Östergötland och norra Småland. Uppspelningarna har varit en drivkraft att jobba med och vilja förbättra mitt spelsätt. I början lade jag mycket tid på förberedelser, men det blev mindre tid vid de senare uppspelningarna. Min mormors morfar hade i sin tur deltagit vid tidiga spelmanstävlingar på Gotland i början av 1900-talet och vunnit en del penningpris. Hans insats sporrade nog en del till att anta utmaningen att bli riksspelman. Sedan är uppspelningen ett sätt att bidra till att ge låtarna från trakten utrymme och visa vad som finns.

Vad har det inneburit för skillnad för dig att ha den utmärkelsen? I spelkretsar och i vardagen?

För egen del är det ett kvalitetsmärke att vara riksspelman och ett kvitto på att jag är på rätt väg. Utforskandet kommer jag fortsätta med och det slutar inte efter riksspelmanstiteln. Jag känner ett starkare ansvar som traditionsbärare, men även de som inte är riksspelmän är traditionsbärare. För folk utanför spelkretsen så har det haft betydelse för uppmärksamheten kring mitt musicerande inom folkmusik och vad det innebär. Det har också inneburit fler spelningar.

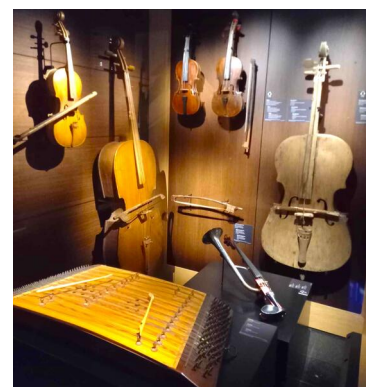
Hur ser ditt spelande ut nu, till vardags?

Förutom undervisning på musikskolan och spelande i orkesterförening så spelar jag folkmusik både på egen hand och i grupper. Jag får ibland förfrågan att hålla korta låt- och spelkurser vilket är roligt. Det har blivit cirka en kurs per år. Folkmusikgruppen Locktoner träffas kontinuerligt för att spela tillsammans och uppträder ibland. Även spelgänget hos Pelle Björnlert träffas cirka en gång i månaden. Jag träffar också Eric och Katarina Hammarström, som bor i Valdemarsvik, för att spela och vi har haft en konsert varje sommar de senaste åren. När tid finns letar jag gärna bland äldre inspelningar eller notböcker efter upptäckta favoritlåtar. Mestadels spelar jag låtar som spelats i Östergötland och Småland men även i angränsande landskap.

Har du någon undanträngd vision om vad du skulle vilja göra för folkmusiken om du hade tid och möjlighet?

De är lätt att glömma bort att bevara och dokumentera de som är traditionsbärare och traditionskapare idag. Fokus ligger gärna flera generationer tillbaka. Långt ifrån alla gör inspelningar och ger ut på egen hand. Varför inte ett uppprop i länet att dokumentera och spela in en eller ett par spelvänner, eller sig själv? både för att ge dem uppmärksamhet och för att bevara dem för framtiden.

Musikinstrumentmuséet, MIM, i Bryssel, med vackra och ovanliga instrument. Under min flera månader långa utlands-volontärtjänst i Svenska kyrkan, besökte jag muséet flera gånger. Gå dit om Du har vägarna förbi! /Text och foto: Spelledare Isabell

Numrets låt

I två av 2023-års Östgötaspel har redaktör Helen Eriksson respektive ordförande Christer Samuelsson, valt sina favoriter till Numrets Låt. Nu har turen kommit till styrelseledamoten Stefan Öberg.

Stefan spelar dragspel, både ett blått och ett rött sådant. Några till finns där hemma. Stefan är både dansare och spelman, samt en skicklig idékläckare och organisatör när det gäller kurser, spelträffar och festivaler.

Jag "vet" att Stefan gärna väljer Boda-polskor och lugnare jämt-polskor när det ska spelas till dans. Så vad har du valt till Numrets Låt, Stefan?

//*Kälsningar Isabell Svärdmalm, spelledare*

Jag vill tipsa om en spelman - PÅL NILSSON TORNÄS, "Pål-Nirsa", från FÖLLINGE i Jämtland.

Han levde mellan 1834-1919.

Det finns 30 låtar efter honom i Svenska Låtar. Som numrets låt har jag valt en polska, nr 435, som jag gillar att spela. Den låten kommer kanske med på Klintettens 5:e CD som är på gång till sommaren.

Det finns ett Pål Nirsa-sällskap på Facebook. Man kan även spela upp för att få Pål Nirsa-märket.

För att erövra detta ska man "kunna" 10 av hans låtar.

//Stefan Öberg

435. POLSKA

Rapporter

Knytkalaset 2024

Efter ett års paus, blev det så dags för ett Knytkalaset igen. Sedan några år är det ÖSF:s arrangemang, men det är (fortfarande) Folklekarne som är värdar och ordnar med allt på plats. Innan den här träffen bytte namn till Knytkalaset, hette den Grötfest, och det var en tradition som Folklekarne "ärvde" efter Grötlekstugan i Botten, på 80-talet.

Så var det med det!

Ja, innan var det allt både lite "oroligt" och spännande att se hur många som ändå skulle komma på Trettondedagen? Men jag tror att vi är många som så här mitt i vintern längtade efter att komma samman för det som Knytkalaset erbjuder; att mötas för spel, dans, MAT och konsert.

Så trots snö och kyla blev vi ett 30-tal som kom till Söderledskyrkans trivsamma församlingssal i Norrköping.

Kvällen inleddes med ett långt och varierat allspel där alla fick vara med och föreslå låtar, alltså inget uppgjort i förväg, och därefter en stunds spel till dans.

Sen dags för MAT i alla dess former. Mycket gott!

Kvällens konsert lockade med spel av våra nya riksspelmän och diplomerade.

Först ett par låtar av värdarna själva, Folklekarne. Helen Eriksson och Isabell Svärdmalm, båda med diplom efter brons, 2022 i Linköping, respektive "längesen.." i Kalmar, fortsatte med en polska och en vals. Fint duo-spel.

Därefter dags för David Siljat, riksspelman 2022 i Linköping. David spelade upplandslåtar, både en vals och flera polskor. Snabba låtar och läggespel. Mycket virtuost spel.

Magnus Larsson som också fick sitt silvermärke 2022 i Linköping, tog vid och spelade svängiga och dansanta slängpolskor, en hambo-polska och en schottis. Han bytte fiol också, till en med understrängar. Ett härligt framförande.

Jonathan Borgsjö, diplom efter brons, 2023 i Malmö, avslutade konserten och bjöd på fyra polskor; låtar från varje tidigare Zorn-uppspelningstillfälle, plus en till kommande uppspelning.

Vi bjöds på Jonathans egna kluriga och dynamiska kompositioner såväl som den sista, en polska efter Jonathans mentor, Arne Blomberg.

Kvällen fortsatte med kaffe och mera dans till spellista.

Jag tror att besökarna håller med om konceptet:

En mycket trevlig lokal + mycket trevliga människor + mycket trevligt program =

En mycket trevlig eftermiddag och kväll!

Folklekarne//gm Isabell Svärdmalm

Folklekarne spelar. Foto: Helen Eriksson

Klockrike kapell gästar Galleri Vreta kloster den 10 mars 2024 kl 16.30

Klockrike kapell är en grupp musiker med hemvist i Östergötland. Kapellet grundades i Klockrike i början av 1990-talet och spelar till dans och på spelmansstämmor. Repertoaren består av slängpolskor, valser, schottisar och polkor från 1800- och 1900-talet.

Vi spelar på flera olika instrument bland annat fiol, nyckelharpa, flöjter, säckpipa, cello, gitarr och concertina. Vi har varit intresserade av den lokala spelmansrepertoaren, gamla och nya låtar från

Östergötlands nordvästra hörn, särskilt en samling polskor och valser från Godegård efter folkskolläraren och spelmanen Abraham Hagholm (1811-1890). Några av oss har byggt sina egna instrument. Vi har till vardags olika yrken. Musikintresset är det som fört oss samman.

Välkomna!

Adress: Källgårdsvägen 6, Vreta kloster
Kontakt: Peter Berry 0703411048

ÖSTGÖTASPEL 2024 nr 1

ÖSTERGÖTLANDS SPELMANSFÖR- BUND

PP Sverige, Port Payé

Kalendarium

Östergötland

ÖSF

24-03-03

Årsmöte ÖSF

Landerydgården, Linköping

se annons s.2

SvalsjöFOLK

24-05-25

Elwings Kapell från Falun

En helkväll med konsert och dans/lyssning.

Medlem 250:-

Icke medlem 350:-

Barn upp till 16 år gratis.

24-07-11

Long Gong Smiles - Blue Grass

Konsert

Medlemmar 250:-

Ordinarie 300:-

Barn upp till 16 år gratis.

24-07-20

Sofia Karlsson - Konsert

Endast förköp via Nordic

Medlem: 350:-

Ordinarie: 400:-

Barn 7-16 år 100:-

Barn upp till 6 år gratis.

24-07-24

Ev ett evenemang "På väg till Korrö"

en danskväll med jam och spel

Mer info kommer!

24-08-23-24

SvalsjöFOLKmusikfestival

med konserter, dans, kurser, spelstugor.

Förköp via Nordic.

24-03-02

Heldag på

Landerydgården

12-16 Danskurs med Anna Öberg,
spelkurs med Pelle Björnlert och
Anders Lofberg.

16.30-18.30 Årsmöte med

Östgötafolk.

19-21 Konsert med dans med Pelle
och Anders.

Mer info om kursavgift och inträ-

de: info@folkmusik.nu

24-03-08

Folkmusikcafé på Hemslöjdsgården,
Linköping.

24-04-05

Folkmusikcafé på Hemslöjdsgården,
Linköping.

24-04-27

Östgötastämman

Drothems församlingshem,
Söderköping.

24-05-03

Folkmusikcafé på Hemslöjdsgården,
Linköping

24-05-25

Östgötafolk deltar på

Linköpings Kultur dagar.

24-03-10

Klockrike kapell

Galleri Vreta Kloster

Se annons s.7

Småland

24-03-01-02

Förstämma och stämma i

Åke UFO.s anda

Tranås Bygdegård.

Se annons s.3

24-07-25-27

KORRÖ-festivalen

www.korrofestivalen.se

Titta även in på ÖSF:s

evenemangssida

som uppdateras fortlöpande!

www.ostgotaspelman.se/event

MER INFO:

folkmusikenshus.se

olm.se

smalandsspelmansforbundet.se

sormlandsspel.se

folkmusikkafeet.se

folkmusik.nu

*...och så finns ju Folk-
musiken i P 2!*

Manusstopp

*... för bidrag till nästa
nummer: 24-04-22 !*